

OBVEZNO PRAVO

Stručni članak UDK 347.516

Ustavnopravno shvaćanje Ustavnog suda o kriteriju odgovornosti lovoovlaštenika i lovozakupnika za naknadu štete pričinjene od divljači na javnoj cesti

Damir Jelušić, dipl. iur.*

Autor ovog rada do sada je u stručnim člancima dvaput¹ tematizirao materiju naknade štete pričinjene naletom motornih vozila na divljač koja je istrčala na javnu cestu. U ovom radu autor prikazuje problematiku odgovornosti lovoovlaštenika i lovozakupnika za štetu koju prouzroči divljač na javnoj cesti u svjetlu pravnih shvaćanja Ustavnog suda Republike Hrvatske navedenih u Rješenju toga Suda br. U-I-6264/2014.

Ključne riječi: divljač, lovoovlaštenik, lovozakupnik, odgovornost za štetu.

1. UVOD

Stupanjem na snagu Zakona o cestama² materija naknade štete pričinjene naletom motornih vozila na divljač koja je istrčala na javnu cestu regulirana je na nov način, što je u pravnu praksu i judikaturu unijelo pravnu nesigurnost jer je zakonska odredba koja normira tu materiju u praksi različito interpretirana, a što je imalo za posljedicu nejedinstvenu, neujednačenu i nezakonitu primjenu mjerodavnoga materijalnog prava. Ponukani i motivirani takvim različitim pravnim interpretacijama, na temelju odredbe čl. 38. Ustavnog

zakona o Ustavnom sudu Republike Hrvatske³ podnijeli smo Ustavnom sudu Republike Hrvatske prijedlog za ocjenu suglasnosti odredbe čl. 50/1. Zakona o cestama s Ustavom Republike Hrvatske⁴. Ustavni sud je 4. ožujka 2015. donio Rješenje⁵ kojim, doduše, nije prihvatio Prijedlog, ali je potvrdio naše materijalnopravno shvaćanje u kojem smo, uzgred budi rečeno, bili (po)prilичno usamljeni, prema kojem lovoovlaštenici i lovozakupnici i nadalje za predmetne štete odgovaraju po načelu kauzaliteta, bez obzira na krivnju, a ne po načelu kulturnosti i, još mnogo važnije, s obzirom na obvezatnost⁶ njegovih odluka i pravnih shvaćanja, *pro futuro* osigurao jedinstvenu primjenu materijalnog prava, od-

* Damir Jelušić, odvjetnik, Rijeka.

¹ *Odgovornost za naknadu štete koju prouzroče divljač i životinje strogo zaštićenih divljih svojti*, *Odvjetnik* broj 11-12/2009, *Hrvatska pravna revija* broj 10/2009, *Novi informator* broj 5903 i 5904, *Odgovornost za naknadu štete počinjene od divljači na javnoj cesti - (materijalno)pravne dvojbe*, *Hrvatska pravna revija* broj 3/2015, pravni portal *IUS INFO*, 27. siječnja 2015.

² Zakon o cestama (Nar. nov., br. 84/11, 22/13, 54/13, 148/13 i 92/14), dalje: ZoC.

³ Ustavni zakon o Ustavnom sudu Republike Hrvatske (Nar. nov., br. 49/02 - pročišćeni tekst), dalje: UZUSRH.

⁴ Ustav Republike Hrvatske (Nar. nov., br. 85/10 - pročišćeni tekst i 5/14), dalje: Ustav.

⁵ Ustavni sud Republike Hrvatske, broj U-I-6264/2014, Rješenje objavljeno u *Narodnim novinama* broj 31/15.

⁶ UZUSRH, čl. 40/1.

nosno ujednačenje judikature u parnicama iniciranima zbog nastanka takvih štetnih događaja. Zato ćemo u radu prvo prezentirati pravnu argumentaciju sadržanu u našem prijedlogu, potom ćemo citirati neke recentne judikate utemeljene na različitim pravnim shvaćanjima koji su nas i motivirali na podnošenje prijedloga te, konačno, citirati i prokomentirati esencijalna pravna shvaćanja Ustavnog suda koja će u brojnim predmetnim *sub judice* parnicama rezultirati potpunim pravnim preokretom, odnosno obratom.

2. ČINJENIČNA I USTAVNOPRAVNA ARGUMENTACIJA PRIJEDLOGA ZA Ocjenu SUGLASNOSTI

Ustavnom sudu skrenuli smo pažnju na činjenicu da su predmetni štetni događaji mnogo češći nego što se to uvriježeno misli. Naime, tijekom 2013. na svim javnim cestama u Republici Hrvatskoj dogodilo se ukupno 285 predmetnih štetnih događaja, pri čemu je u 7 slučajeva bilo i ozlijeđenih osoba, a u preostalih 278 pričinjena je samo imovinska šteta⁷. Na autocesti Zagreb - Macelj tijekom 2013. dogodilo se ukupno 114 prometnih nezgoda, a u njih čak 18, dakle u 15,78%, uzrok nastanka bila je divljač istrčala na kolnik. U 10 nezgoda posrijedi je bila srna, a u ostalima lisice, zečevi i ptice⁸. Nadalje, od ukupno 386 prometnih nezgoda koliko ih se tijekom 2013. dogodilo na autocesti Rijeka - Zagreb, u njih 48, dakle 12,4%, uzrok je bio sraz s divljači, također u daleko najvećem broju srnama i srnjacima⁹, iako na istoj postoji poseban prijelaz za divljač kao i brojni tuneli preko kojih divljač može prijeći cestu. Stoga, predmetne parnice u pravnoj praksi nipošto nisu rijetkost. Navodeći osporenu zakonsku odredbu prema kojoj se za štetu trećim osobama nastalu na javnoj cesti zbog naleta na divljač odgovara po kriteriju krivnje¹⁰, apostrofirali smo da je prema našem ustavnopravnom shvaćanju navedena zakonska odredba egzemplar normiranja protivnog načela pravne sigurnosti, ustavnim vrednotama jednakosti, poštivanja prava čovjeka i vladavine prava normiranima odredbom čl. 3. Ustava, te odredbom čl. 14/2. Ustava kojom je propisano da su pred zakonom svi jednaki. Naime, naše je mišljenje da do predmetnih

štetnih događaja dolazi na način da divljač iz lovišta koja se nalaze uz javne ceste iznenada istrči pred motorna vozila koja se njome kreću velikim brzinama. Prema odavno zauzetom pravnom shvaćanju Vrhovnog suda deklariranom u brojnim judikatima, divljač se u takvim činjenično-pravnim okolnostima mora smatrati opasnom stvarju za štetu od koje lovoovlaštenik ili lovozakupnik lovišta iz kojeg je istrčala oštećenima odgovara po načelu kauzaliteta, bez obzira na krivnju, te smo u svrhu potkrjepe navedenoga materijalno-pravnog shvaćanja citirali relevantne dijelove odluka Vrhovnog suda Republike Hrvatske poslovnih brojeva: Rev 2070/1992-2, Rev 2436/1995-2, Rev 2449/1990-2 i Rev 2070/1992-2, u čijim je obrazloženjima najviši Sud deklarirao naprijed navedeni pravni stav, dodavši da je isti Sud, iako javne ceste nedvojbene i neupitno nisu dio lovišta, odavno zauzeo pravno shvaćanje prema kojem ta činjenica lovoovlaštenika ili lovozakupnika ne ekskulpira od deliktne odgovornosti. Također smo istaknuli naše mišljenje da je zakonsko rješenje iz osporene odredbe normativno nemuš, neodređen i nejasan pokušaj kompromisa između različitih suprotstavljenih interesnih strana, pri čemu je navedena odredba u Zakonu o cestama inkorporirana *in favorem* lovcima i lovačkim društvima, te da u pravnoj praksi rezultira gotovo beziznimnim otklanjanjem krivnje, odnosno odgovornosti od strane svakog potencijalno odgovornog subjekta, što oštećenike dovodi u krajnje zahtjevan, nepovoljan i težak materijalnopравни i procesnopравни položaj. U istom smo kontekstu, dalje, naglasili da smatramo da je navedena odredba primjer tzv. *kaučuk norme* jer zbog svoje neodređenosti, nejasnosti i podnormiranosti ostavlja golemi prostor za različite pravne interpretacije do kojih u praksi i dolazi. Potom smo Sudu skrenuli pažnju na činjenicu da na temelju našeg sada već višegodišnjeg iskustva s primjenom navedene odredbe u praksi, tijekom kojeg smo razdoblja sudjelovali u većem broju parnica proisteklih iz predmetnih štetnih događaja, možemo konstatirati da je pravna i praktična posljedica takvog načina normiranja da sve potencijalno odgovorne osobe beziznimno otklanjaju svoju odštetnopravnu odgovornost svaljujući pritom krivnju na nekog drugog. Dakle, umjesto da imamo normu koja stimulira izvansudsko nekofiktno (raz)ješavanje sporova iz predmetnih štetnih događaja, suočeni smo s normom koja stimulira i motivira nepotrebno i, *nota bene*, nimalo jeftino parničenje. Također smo istaknuli da navedeno normiranje

⁷ Izvor: Ministarstvo unutarnjih poslova, www.mup.hr.

⁸ Izvor: AZM d.o.o.

⁹ Izvor: ARZ d.d.

¹⁰ ZoC, čl. 50/1.

u najslabiji pravni položaj stavlja treće osobe, odnosno oštećenike, umjesto da je obrnuto. Jasno smo istaknuli naš pravni stav da je navedena zakonska odredba donesena u korist lovoovlaštenika i lovozakupnika jer ih stavlja u kudikamo bolji procesnopravni i materijalnopravni položaj nego što je to bilo posrijedi kod zakonskih rješenja koja su prethodila sadašnjem rješenju, a prema kojem su općeprihvaćenom pravnom shvaćanju u mjerodavnoj judikaturi, od Vrhovnog suda prema nižim redovnim sudskim instancama, lovoovlaštenici i lovozakupnici u predmetnim štetnim događajima odgovarali po načelu kauzaliteta, uzročnosti, odnosno objektivne odgovornosti, dakle bez obzira na krivnju, jer se divljač koja je istrčala na javnu cestu smatrala opasnom stvarju. Navedeno je pravno shvaćanje oštećenike *ab initio* stavljalno u povoljniji, a lovoovlaštenike i lovozakupnike, *argumentum a contrario*, u nepovoljniji i zahtjevniji procesnopravni i materijalnopravni položaj, a što je jedino životno, normalno, logično i pravilno. Naime, na temelju odgovornosti po načelu kauzaliteta, na lovoovlaštenicima ili lovozakupnicima je u parnici ležao teret dokazivanja postojanja nekog od ekskulpacijskih razloga radi ekskulpiranja od odštetnopravne odgovornosti, i prema odredbama prethodnog Zakona o obveznim odnosima¹¹, i prema odredbama sadašnjeg Zakona o obveznim odnosima¹². Naposlijetku smo predložili da bi zbog svega navedenog osporenu zakonsku odredbu trebalo ukinuti i zakonodavca obvezati na normiranje prema kojem bi se deliktna odgovornost lovoovlaštenika i lovozakupnika i nadalje prosuđivala i (pr)ocjenjivala po načelu kauzaliteta, prije svega zato što smatramo da takva odgovornost lovoovlaštenika i lovozakupnika izvire iz Zakona o lovstvu¹³ kojim je kao *lex specialis* propisana njihova objektivna odgovornost u predmetnim štetnim događajima stilizacijom prema kojoj je za štetu koju počinu divljač u lovištu odgovoran lovoovlaštenik lovišta u kojem ta divljač stalno živi, pod uvjetom da je oštećeni poduzeo propisane mjere za sprječavanje štete od divljači koje je u smislu Zakona bio obvezatan poduzeti¹⁴, ali i zato što se po relevantnoj judikaturi divljač koja je iznenada istrčala na javnu cestu smatra opasnom stvarju, ali i, *in ultima linea*, i zato što se kod

odgovornosti po načelu kauzaliteta oštećenici nalaze u kudikamo boljem pravnom položaju, dok je kod odgovornosti po osnovi krivnje upravo obrnuto.

3. PRIMJERI IZ RECENTNE JUDIKATURE

Opisano je normiranje u pravnoj praksi rezultiralo negativnim posljedicama koje su dovele do pravne nesigurnosti, a od kojih ćemo apostrofirati samo dvije temeljne. Prva je da su sve potencijalno deliktne odgovorne osobe *a limine* počele otklanjati odštetnopravnu odgovornost pozivajući se na odgovornost po načelu kulpoznosti sukladno osporenoj zakonskoj odredbi. Druga je da su nadležni sudovi, općinski i trgovački, u nekim odlukama, zauzeli pravno shvaćanje da je ZoC u odnosu na ZoL, u kontekstu predmetnih štetnih događaja, specijalan zakon, pa su odgovornost lovoovlaštenika i lovozakupnika počeli prosuđivati po načelu kulpoznosti, a ne više po načelu kauzaliteta. U nastavku ćemo citiranjem relevantnih dvojbenih odluka sudova prezentirati da je recentno normativno rješenje dovelo do nejedinstvene primjene mjerodavnoga materijalnog prava ne samo kod sudova različitih vrsta i sudova iste vrste nego čak i u okviru istog suda. Primjerice, Trgovački je sud u Rijeci, u parnici u kojoj je osiguratelj imao procesno svojstvo tužitelja, a lovoovlaštenik tuženika, u cijelosti odbio regresni tužbeni zahtjev uz sljedeće obrazloženje: ...*U prvom redu, prije utvrđivanja činjenica, valja ukazati na zakonske odredbe koje se u ovom slučaju primjenjuju. U konkretnom slučaju primjenjuje se odredba čl. 50. Zakona o cestama. U st. 1. navedeno je da se za štetu trećim osobama nastalu na javnoj cesti zbog naleta divljači odgovara po osnovi krivnje. U st. 2. istog članka propisano je da pravna osoba koja upravlja javnom cestom odnosno koncesionar odgovara za štetu iz st. 1. ako javna cesta na zahtjev osobe koja gospodari lovištem nije označena prometnom signalizacijom i opremom sukladno posebnim propisima. Do donošenja Zakona o cestama na pitanje odgovornosti za štetu naletom na divljač primjenjivala se odredba čl. 86. st. 3. Zakona o lovstvu te kasnije Zakon o javnim cestama uz odgovarajuću primjenu Zakona o obveznim odnosima kojima je regulirana materija naknade štete. U svjetlu navedenih odredaba općeprihvaćeni stav sudske prakse bio je da lovoovlaštenik u slučaju naleta motornog vozila na divljač odgovara po načelu objektivne odgovornosti jer se*

¹¹ Zakon o obveznim odnosima (Nar. nov., br. 53/91, 73/91, 3/94, 7/96 i 112/01).

¹² Zakon o obveznim odnosima (Nar. nov., br. 35/05, 41/08 i 125/11), dalje: ZOO.

¹³ Zakon o lovstvu (Nar. nov., br. 140/05, 75/09 i 14/14), dalje: ZoL.

¹⁴ Ibid., čl. 83.

divljač u tom slučaju smatrala opasnom stvari. Tužitelj smatra da tuženik u ovoj stvari odgovara na opisani način. Međutim, od stupanja na snagu Zakona o cestama, i to 28. srpnja 2011., zakonodavac je izričito propisao da se za štetu koja nastane zbog naleta divljači odgovara po osnovi krivnje i navedena odredba ne ostavlja mjesta sumnji o odgovornosti subjekata koji konkuriraju za odgovornost za štetu, u konkretnom slučaju o odgovornosti tuženika. Dakle, tuženik će odgovarati ako je kriv za štetu. Da bi netko, konkretno tuženik, bio odgovoran za štetu, potrebno je da su ispunjene sljedeće pretpostavke - štetnik, štetni događaj, šteta, uzročnopsljedična veza između štetne radnje i štete, te krivnja, koja se predmnijeva... Ono što je lovačko društvo dužno učiniti je obavještavati tijelo koje upravlja cestom o opasnosti od divljači na pojedinim dionicama, pa je navedeno tijelo koje upravlja cestom sukladno danom upozorenju dužno postaviti odgovarajući znak opasnosti ili poduzeti druge odgovarajuće mjere. U konkretnom slučaju tuženik je obavijestio tijelo koje upravlja javnom cestom o opasnosti od divljači na pojedinim dionicama, pa je navedeno tijelo sukladno danom upozorenju postavilo znak opasnosti od divljači... Obavještavanjem nadležne osobe o povećanoj opasnosti od divljači tuženik je poduzeo sve što je trebao i mogao zbog čega nije kriv za štetu koju je uzrokovala divljač došla iz lovišta kojim on upravlja. Budući da nema krivnje tuženika, ne može postojati ni njegova odgovornost za predmetnu štetu¹⁵... Smatramo da je iz citiranog dijela obrazloženja presude očito da je neodređenost i nejasnost trenutnoga normativnog rješenja u praksi, kao u ovom predmetu, dovodila do različitih materijalnopравnih interpretacija i posljedično nejedinstvene i neujednačene primjene osporene zakonske odredbe. Međutim, isti je Sud u drugom inom predmetu, u kojem je osiguratelj imao procesno svojstvo tužitelja, a lovoovlaštenik prvotuzenika, a u kojem se također kao sporno nametnulo pitanje kriterija po kojem odgovara prvotuzenik u svojstvu lovoovlaštenika, zauzeo drukčije pravno shvaćanje sukladno onom kojeg smo zastupali mi: ...Prema odredbi čl. 50. st. 1. Zakona o cestama za štetu trećim osobama na javnoj cesti zbog naleta na divljač odgovara se po osnovi krivnje. Prema odredbi st. 2. istog članka pravna osoba koja upravlja javnom cestom, odnosno koncesionar odgovara za štetu iz st. 1. ako javna cesta na zahtjev osobe koja gospodari lovištem nije

označena prometnom signalizacijom i opremom sukladno posebnim propisima. Po stavu ovog suda ova zakonska odredba regulira prije svega odgovornost osoba koje upravljaju javnom cestom i propisuje njihovu odgovornost po osnovi krivnje. Ova zakonska odredba, međutim, ne isključuje primjenu odredbe čl. 1063. Zakona o obveznim odnosima (dalje: ZOO/2005), kao opće odredbe koja uređuje odgovornost vlasnika opasne stvari. Prema odredbi čl. 1063. ZOO-a šteta nastala u vezi s opasnom stvari, odnosno opasnom djelatnošću smatra se da potječe od te stvari odnosno djelatnosti, osim ako se dokaže da one nisu bile uzrok štete. Prema odredbi čl. 1067. st. 2. istog Zakona vlasnik stvari oslobađa se odgovornosti i ako dokaže da je šteta nastala isključivo radnjom oštećenika ili treće osobe koju nije mogao predvidjeti i čije posljedice nije mogao izbjeći ili otkloniti. Prema odredbi st. 3. istog članka vlasnik se djelomično oslobađa odgovornosti ako je oštećenik djelomično pridonio nastanku štete, a prema st. 4. ako je nastanku štete djelomično pridonijela treća osoba ona odgovara oštećeniku solidarno s vlasnikom stvari razmjerno težini krivnje. Odredba čl. 50. Zakona o cestama, stoga, zapravo predstavlja pojašnjenje odredbe čl. 1067. st. 2. i 4. ZOO-a u slučaju kada do štete dođe naletom divljači na javnoj cesti. Naime, divljač, konkretno divlja svinja, predstavlja opasnu stvar o čemu se već izjasnila sudska praksa u brojnim odlukama. Vlasnik divljači kao opasne stvari, može se u smislu prije citiranih propisa osloboditi odgovornosti ako dokaže da je do nezgode došlo propustom osobe koja upravlja javnom cestom kao treće osobe, a koji propust je opisan u odredbi čl. 50. st. 2. Zakona o cestama... U konkretnom slučaju to znači da je teret dokaza o postojanju činjenica koje ga oslobađaju od odgovornosti na prvotuzeniku kao vlasniku divljači u odnosu na tužitelja kao oštećenika... Iz navedenog dalje slijedi da je za nezgodu, a time i za štetu nastalu tužiteljevu osiguraniku, odgovoran isključivo prvotuzenik kao osoba koja gospodari lovištem kroz koje prolazi prometnica na kojoj je došlo do nezgode, odnosno kao vlasnik divlje svinje koja je prouzročila štetu¹⁶... Vezano za navedenu presudu, smatramo potrebnim istaknuti pogrešno pravno shvaćanje Suda da su lovoovlaštenici i lovozakupnici vlasnici divljači jer se ista, kao dobro od interesa za Republiku Hrvatsku koje ima njezinu osobitu zaštitu¹⁷ nalazi u nevlasničkom režimu.

¹⁵ Trgovački sud u Rijeci, Stalna služba u Pazinu, poslovni broj 21 P-963/2012.

¹⁶ Trgovački sud u Rijeci, Stalna služba u Pazinu, poslovni broj XI P-680/2013-33.

¹⁷ ZoL, čl. 4.

4. OCJENA I PRAVNA SHVAĆANJA USTAVNOG SUDA DEKLARIRANA U RJEŠENJU BROJ U-I-6264/2014

Ustavni sud je Prijedlog razmotrio kroz sadržaj zakonskog članka kojim je zakonodavac utvrdio predmet uređenja Zakona, a kojim je normirano da se Zakonom uređuje pravni status javnih i nerazvrstanih cesta, način korištenja javnih i nerazvrstanih cesta, razvrstavanje javnih cesta, planiranje građenja i održavanja javnih cesta, upravljanje javnim cestama, mjere za zaštitu javnih i nerazvrstanih cesta i prometa na njima, koncesije, financiranje i nadzor javnih cesta¹⁸. Potom je konstatirao činjenicu da je osporeni članak razvrstan u Glavu IV. pod nazivom *Mjere za zaštitu javnih cesta i prometa*. Započevši s pravnom argumentacijom, isti je potom naveo: ...*Slijedom navedenog, osporeni stavak nije moguće promatrati izvan konteksta predmeta uređenja ZoCes-a u cjelini i, posebno, Glave IV. tog Zakona, kao što ga nije moguće promatrati ni odvojeno od sadržaja stavka 2. iste zakonske odredbe. Naime, iz stavka 2. članka 50. ZoCes-a jasno proizlazi da nije riječ, kako to pogrešno tumači predlagatelj, o pravnom uređenju odgovornosti osoba koje gospodare lovištima (lovozakupnika i lovoovlaštenika) za štetu koja na javnoj cesti bude prouzročena trećim osobama naletom divljači. Riječ je, budući da se radi o odredbi zakona koji uređuje pravno područje javnih cesta, o pravnom uređenju odgovornosti pravne osobe koja upravlja javnom cestom, odnosno koncesionara javne ceste za štetu koja na javnoj cesti bude prouzročena trećim osobama naletom divljači. Pravna osoba koja upravlja javnom cestom, odnosno koncesionar, na temelju stavka 1. članka 50. ZoCes-a, odgovara za štetu po osnovi krivnje, ako na zahtjev osobe koja gospodari lovištem, javnu cestu ne označi prometnom signalizacijom i opremom sukladno posebnim propisima. Drugim riječima, krivnja pravne osobe koja upravlja cestom, odnosno koncesionara može se sastojati samo u propustu da postavi posebnu signalizaciju i znakove koji će sudionike u prometu upozoravati na opasnost od mogućeg naleta divljači...*

Vezano za navedeno rješenje Ustavnog suda, a da ne ponavljamo već u više navrata (i članak) naše stavove o ovom problemu, želimo istaknuti da nismo suglasni s pravnim shvaćanjem Ustavnog suda prema kojem je pravna osoba koja upravlja javnom cestom u

predmetnim štetnim događajima odštetnopravno odgovorna samo u slučajevima u kojem na zahtjev lovoovlaštenika ili lovozakupnika ne postavi znak opasnosti *divljač na cesti*. Tko je, primjerice, odgovoran ako pravna osoba koja upravlja javnom cestom nije postupala po svojim zakonskim¹⁹ i podzakonskim²⁰ obvezama održavajući javnu cestu, pa je propustila sanirati rupu na zaštitnoj ogradi uz cestu kroz koju je divljač prošla i istrčala na kolnik? Ustavni sud je nadalje utvrdio da se ...*osporeni članak 50. stavak 1. ZoCes-a ni na koji se način ne odnosi na pitanje koje je u konkretnom slučaju za predlagatelja sporno, a to je odštetna odgovornost osoba koje gospodare lovištima. Odštetna odgovornost osoba koje gospodare lovištima (lovoovlaštenika i lovozakupnika) i načela na kojima se ta odgovornost zasniva nisu predmet uređenja ZoCes-a (v. sadržaj članka 1. ZoCes-a u točki 6. obrazloženja ovog rješenja). Njihova odgovornost, i to kao objektivna odgovornost, uređena je (i nadalje) Zakonom o lovstvu i općim propisima obveznog prava (članci 1063. - 1067. Zakona o obveznim odnosima, Narodne novine, br. 35/05 i 41/08), a osporenim člankom 50. stavkom 1. ZoCes-a nije derogirana. Osporeni članak 50. stavak 1. ZoCes-a (odgovornost po načelu krivnje) tiče se isključivo odštetne odgovornosti pravne osobe koja upravlja javnom cestom, odnosno koncesionara javne ceste. Budući da se pitanje koje predlagatelj ističe kao ustavnopravno sporno, prema stajalištu Ustavnog suda, ne može smatrati pitanjem suglasnosti zakona (zakonske odredbe) s Ustavom, već je riječ isključivo o pitanju tumačenja i primjene zakonske norme, Ustavni sud nije našao razloga za pokretanje ustavnosudskog postupka u odnosu na osporeni članak 50. stavak 1. ZoCes-a, odnosno za njegovo ukidanje... Citiranom pravnom shvaćanju nemamo što dodati, osim da je uz odredbe čl. 1063. - 1067. ZOO-a u kontekstu odgovornosti za štetu pričinjenu od divljači kao opasne stvari relevantna i mjerodavna i odredba čl. 1045/3. ZOO-a.*

5. ZAKLJUČAK

Vrhovni sud, kao najviša sudska instanca, ima ustavnu²¹ i zakonsku²² obvezu ujednačavati primjenu materijalnog prava u pogledu spornih materijalnopravnih pitanja kakvim se u praksi nametnulo pitanje po ko-

¹⁹ ZoC, čl. 26. - 30.

²⁰ Pravilnik o održavanju cesta (Nar. nov., br. 90/14).

²¹ Ustav, čl. 118/1.

²² Zakon o sudovima (Nar. nov., br. 28/13, 33/15), čl. 20/1. t. 1.

¹⁸ ZoC, čl. 1.

jem se kriteriju prosuđuje odgovornost lovoovlaštenika i lovozakupnika kod nastanka predmetnih štetnih događaja. Međutim, s obzirom na to da su posrijedi slučajevi u kojima je pričinjena šteta, u pravilu, relativno mala, od nekoliko tisuća do maksimalno nekoliko desetaka tisuća kuna, u parnicama koje se povodom njih vode nije dopušteno podnijeti redovnu reviziju po vrijednosnom kriteriju, a po nama dostupnim podacima nije podnesena ni izvanredna revizija u kojoj bi bilo zatraženo zauzimanje pravnog shvaćanja Vrhovnog suda o tom materijalnom pitanju, što predmetno Rješenje Ustavnog suda čini još pravno relevantnijim, značajnijim i dalekosežnijim. Naime, deklarirana će pravna shvaćanja zasigurno rezultirati budućom ujednačenom i jedinstvenom primjenom materijalnog prava jer je sada neupitno, nedvojbeno i nesporno da lovoovlaštenici i lovozakupnici kod predmetnih štetnih događaja odgovaraju po načelu kauzaliteta, na temelju odredbe čl. 83. ZoL-a i odredaba čl. 1045/3. i 1063. - 1067. ZOO-a, a pravna osoba koja

upravlja javnom cestom po načelu kulpoznosti, na temelju čl. 50. ZoC-a, ako na zahtjev lovoovlaštenika ili lovozakupnika na opasnim dionicama javne ceste nije postavila potrebnu prometnu signalizaciju i opremu koja vozače upozorava na opasnost od divljači, odnosno znak opasnosti *divljač na cesti*. Smatramo potrebnim još jednom naglasiti naše materijalno-pravno shvaćanje da bi pravna osoba koja upravlja javnom cestom u slučajevima koji nisu obuhvaćeni odredbom čl. 50. Zoc-a, a u kojima je do štetnog događaja nastalo istrčavanjem divljači na cestu došlo zbog propuštanja neke zakonske ili podzakonske obveze te pravne osobe, oštećenima također trebala odgovarati po načelu kauzaliteta. Zaključno, pohvaljujemo Ustavni sud što je, za promjenu, Rješenje donio u zakonskom roku²³ i time okončao pravnu nesigurnost i otklonio materijalno-pravne dvojbe o kriterijima po kojima se prosuđuje odgovornost odgovornih pravnih subjekata.

²³ UZUSRH, čl. 40/2.

SUMMARY

CONSTITUTIONAL STANDPOINT OF THE CONSTITUTIONAL COURT ON THE CRITERIA AND RESPONSIBILITIES OF A HUNTERS AND A HUNTING LESSEE FOR DAMAGES CAUSED BY WILD ANIMALS ON A PUBLIC ROAD

The author of this paper has already twice argued about issues on damages caused in traffic accidents with wild animals that ran on a public road, in two academic papers. The author presents the issue of responsibility of hunters and hunting lessee for damages caused by wild animals on a public road in the scope of legal interpretation of the Croatian Constitutional Court referred to in the Decision of the Tribunal no. In-I-6264/2014.

Keywords: wild animals, hunter, lessee, liability for damages.

Pravni portal Inženjerskog biroa

www.ingbiro.com